

Algemene informatie

Titel (Nl.)	Bosland: Toepassing van het ecosysteemdienstenconcept in een nieuwe manier van bosbeheer
Title (En.)	Bosland: Application of the Ecosystem Services Concept in a New Style of Forest Management
Auteur	Vangansbeke <i>et al.</i>
Instituut	Universiteit Gent, Departement Bos- en Waterbeheer en Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek (VITO) , onderzoeksgroep Transitie
Type publicatie	Wetenschappelijk hoofdstuk in boek
Boek	Ecosystem Service Reflections from Practice
Jaar	2014

In deze publicatie wordt de toepassing van het de ecosysteemdienstenconcept in bosbeheer toegelicht en toegepast op de casus Bosland.

Samenvatting (Nederlands)

Bosland is een belangrijke producent van hout met een jaarlijkse oogst van 25.000 m³ hout. Toerisme en recreatie spelen ook een belangrijke rol. Door de ligging van grote bosrijke gebieden in een verder sterk verstedelijkt gebied, heeft Bosland eveneens een vitale rol in behoud en ondersteuning van biodiversiteit. Verschillende habitats en soorten die voorkomen in Bosland zijn zeldzaam op Vlaamse en zelfs Europese schaal.

Een nieuwe manier van bosbeheer:

Bosland is een beloftevolle koploper betreffende innovatiepotentieel op de interface tussen substantie (beheer van ESD) en proces (vorming van transitieproces). Om Bosland als case te analyseren, wordt in deze studie gebruik gemaakt van een 'learning history-like' benadering (literatuurstudie beschikbare beleidsdocumenten (bosbeheerplannen), participatie-evenementen, masterplan, reconstructie van de ontwikkeling van het project, overleg met key stakeholders). De combinatie van al deze informatie leidde tot de opmaak van een transitie-analyse voor Bosland. Transitie-experimenten hebben typisch een brede sociale context, een langetermijnvisie en – doelstellingen, een systeembenadering en een zelfevaluatie. Bosland blijkt zich te onderscheiden van traditioneel bosbeheer in 3 topics:

1. Shift van bestaande tegenstellingen naar coherentie: globaal bosbeheer, systeembenadering, alle partijen gelijk (geen top-down).
2. Verbinden van langetermijnvisies met kortetermijnacties: een gedragen langetermijnvisie waaruit operationele en strategische doelstellingen worden gedefinieerd die gedragen worden door alle partners.
3. Focus op participatie: betrekken van een hele diversiteit aan stakeholders, later verankerd in het 'Boslandparlement', bestaande uit 3 evenwaardige kamers van duurzaam bosbeheer (ecologische, economische en sociale).

Toepassing van het ecosysteemdienstenconcept in Bosland:

4. Ecosysteemdiensten in de langetermijnvisie: zit vervat in 3 strategische doelstellingen van Bosland. i) Bosland als leverancier van producten en diensten: hieronder valt ook kwantificatie van regulerende diensten en communicatie van deze waarden om het lokale draagvlak te vergroten, ii) Bosland als biodiversiteitshotspot en iii) Bosland als toeristisch-recreatieve attractiepool.

5. Streven naar evenwicht tussen ecosystemendiensten en real-life beheer: vertaling van de langetermijnvisie naar actueel beheer, ontwikkelen van trajecten en doelstellingen op de weg naar het (eind)resultaat. Multifunctioneel bosbeheer, een gebalanceerde klaver (ondersteunende, regulerende, leverende en culturele diensten), leidt soms tot spanningen. Vandaar dat een slimme prioritering en zoneringsaanpak de orde zijn. Hiervoor werden overleg met het Boslandparlement en discussiewandelingen georganiseerd.
6. Onderzoek naar ESD in Bosland: kwantificatie en valuatie van ESD, samenwerkingen met wetenschappelijke instellingen werden opgezet.
  - a. Langetermijnhoutproductie: met KUL, basis voor de huidige bosbeheerplannen.
  - b. FORBIO-site: een experimentele site van 8 ha met de hoofdboomsoorten van Bosland geplant in verschillende opstellingen in verschillende plots. De plots hebben 4 verschillende gradaties van boomsoortendiversiteit, variërend van monoculturen tot een mengeling van 4 soorten. De levering van ESD van de verschillende plots worden gemonitord over de jaren. De resultaten kunnen gebruikt worden voor bepalen van toekomstig bosbeheer binnen en buiten Bosland. In België zijn er nog 2 andere FORBIO-sites, allen maken deel uit van TreeDivNet, het grootste biodiversiteitsexperiment in de wereld.
  - c. Studie naar trade-offs en synergiën bij hogere oogstfrequenties/hoeveelheden: met UGent en VITO, impact op andere ESD
  - d. Onderzoek naar Nachtzwaluw: met UHasselt en Tracing Nature vzw.

Het Boslandproject heeft enkele noodzakelijke innovaties die de evolutie naar een ESD-gebaseerd en actorondersteunend bosbeheer, een nieuwe manier van bosbeheer, mogelijk maken. Een sterke focus op 1., 2. en 3. maakt de introductie van het ESDconcept in bosbeheer mogelijk. Vandaag de dag is het ESDconcept geïntegreerd op verschillende levels in Bosland, zie 4., 5. en 6.. Bosland is dus koploper betreft een nieuwe manier van bosbeheer en focust op een meer systematische en ESD-gebaseerde benadering.

Summary (English)

To evolve toward ES-based and actor-supported forest management, a new style of forest management needs to be adopted. The Bosland project has introduced several necessary innovations in this respect. A strong focus on (i) coherence on a landscape scale, (ii) long-term envisioning, and (iii) stakeholder participation makes the introduction of the ecosystem services concept in forest management possible. Today the concept is in use on different scales in Bosland: (i) as a leitmotiv to express the long-term vision and as a communication tool to increase local support; (ii) as a target for setting up multifunctional forest management plans; and (iii) as a guideline for the development of targeted research programs. Bosland can thus be considered a frontrunner that is exploring a new style of forest management and new roles: based on co-creation with and coownership of stakeholders and a focus on a more systemic, ecosystem services-based approach.